

Nieuwsbrief Veiligheidsbuffer Oesterdam

Veiligheidsbuffer Oesterdam

Samen investeren in veiligheid én natuur in de Oosterschelde

Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten en de provincie Zeeland werken gezamenlijk aan een grootschalig en innovatief proefproject: het aanleggen van de Veiligheidsbuffer Oesterdam. Daarmee leveren de organisaties een belangrijke bijdrage aan het terugdringen van de effecten van de zandhonger in de Oosterschelde, een probleem dat natuur, veiligheid en recreatie bedreigt. Samen investeren deze partijen 3,5 miljoen euro in het herstellen van oude zandplaten vóór de Oesterdam, de dam die Tholen met Zuid-Beveland verbindt.

Klankbordgroep

De drie organisaties hebben samen met de gebiedspartijen een intensief proces doorlopen om te komen tot afstemming van de plannen. In november 2011 is een begin gemaakt met dit proces met de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep. De klankbordgroep bestaat uit een brede vertegenwoordiging van partijen uit het gebied, zoals de schelpdiersector, de vissers, weervissers, recreanten, natuur & milieuorganisaties en gemeenten. Op 20 april 2012 vond de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep plaats in het gemeentehuis van Tholen.

Nieuwsbrief

Met deze nieuwsbrief willen wij u informeren over de stand van zaken van het project. U vindt er meer informatie over het definitieve ontwerp en de resultaten van de bijeenkomst van de klankbordgroep. De komende maanden zullen wij u met deze nieuwsbrief regelmatig informeren over de voortgang van het project.

Naar het ontwerp Veiligheidsbuffer Oesterdam

Magisch landschap en economische motor

De Oosterschelde is een bijzonder gebied. Bij hoogwater is het één grote waterplas, bij laagwater komt er een magische wereld tevoorschijn van droogvallende slikken en platen. Dit zogenoemde intergetijdengebied herbergt een enorme rijkdom aan planten en dieren. Ook voor de schelpdiersector is de Oosterschelde van groot belang. Het is het belangrijkste productiegebied van Nederlandse mosselen en oesters. Voor de recreanten biedt de Oosterschelde weidse vergezichten over het glinsterende water. De bijzondere kwaliteit van het gebied is een belangrijke basisfactor voor de sector toerisme en recreatie.

Zandhonger: een probleem voor de Oosterschelde

Door de bouw van de stormvloedkering is de hoeveelheid water die dagelijks met het tij de Oosterschelde in- en uitstroomt met 30% afgenomen waardoor er minder zandaanvoer en dynamiek is. De platen brokkelen nu sneller af dan dat ze worden opgebouwd. Dit pakt negatief uit voor de natuur, veiligheid en recreatie. Het droogvallende intergetijdengebied, met al zijn kwaliteiten, verdwijnt namelijk gestaag en de dijken verliezen hierdoor hun natuurlijke voorland. De slikken en platen breken normaal de golven. Als dit voorland verdwijnt, krijgen de dijken een grotere golf te verwerken en moet extra geïnvesteerd worden om de veiligheid op peil te houden.

Tijd voor maatregelen

Daarom treffen Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten en de provincie Zeeland maatregelen. Bij het vernieuwen van de Oesterdam, in de Kom van de Oosterschelde, wordt ook het voorland versterkt. Oude zandplaten worden hersteld door voor de Oesterdam in de winter van 2012/2013 een zandsuppletie van 400.000 m3 zand te realiseren. Het ontwerp "Veiligheidsbuffer Oesterdam" heeft de vorm van een "strandhaak" die de oude zandplaat beschermt én voedt. Dankzij het uitgekende ontwerp blijft de schade aan het bodemleven beperkt en kan het zich binnen 3 tot 4 jaar helemaal herstellen. Het zandlichaam verdwijnt bij hoogwater geheel onder water waardoor er geen nieuwe strandrecreatie zal ontstaan. Ten aanzien van de veiligheid neemt de golfbelasting op de dijk flink af. Voor de schelpdiersector (mosselen en oesters) zal de zandsuppletie geen negatieve gevolgen hebben en worden aan de noord-zijde enkele kleinschalige, seminatuurlijke oesterriffen aangelegd om de productie van oesterzaad te stimuleren. Met dit ontwerp blijven de natuurlijke zandplaten gehandhaafd en dat is goed voor de veiligheid van de dijken en voor de natuur.

Zorgvuldig doorlopen proces

Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten en de provincie Zeeland hebben gekozen voor een intensief gebiedsproces met de partijen om tot een ontwerp te komen. In november 2011 is de eerste bijeenkomst van de Klankbordgroep georganiseerd om de wensen en randvoorwaarden van de verschillende gebiedspartijen goed in beeld te krijgen. Op basis hiervan zijn de randvoorwaarden voor het project uitgewerkt.

In de periode december 2011 – maart 2012 zijn veel aanvullende gesprekken met de organisaties en sectoren gevoerd om het beeld van de wensen en randvoorwaarden aan te scherpen. In dit kader is er ook een workshop gehouden om te bepalen welke zandwinlocaties geschikt zijn. Naast leden van de projectgroep werden ook vertegenwoordigers van de schelpdiersector en de Onderwatersportbond hierbij uitgenodigd. Voor de natuur & milieu organisaties is een separate bijeenkomst gehouden om het project toe te lichten en te bespreken.

De resultaten van deze workshop en de gesprekken zijn meegenomen in het ontwerpproces. Er zijn 2 ontwerpvarianten 'Zandsuppletie' gehouden. Diverse specialisten en deskundigen werden in deze sessies geraadpleegd. Onder de aanwezigen waren specialisten van Rijkswaterstaat, externe specialisten op het gebied van morfologie van Deltares, deskundigen over schelpdiersector vanuit Imares en specialisten op het gebied van co-creatie van Deltares. Tijdens deze werksessies zijn 3 ontwerpvarianten ontwikkeld. Daarnaast heeft Imares een aparte sessie belegd met ondernemers en vertegenwoordigers uit de oestersector om in dit project ontwikkelruimte te creëren voor proeven voor het opvangen van oesterbroed.

Tweede bijeenkomst klankbordgroep "Veiligheidsbuffer Oesterdam"

Op 20 april 2012 vond de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep plaats in het gemeentehuis van Tholen. Op deze bijeenkomst zijn de ontwerpen besproken met de klankbordgroep en is het voorkeursalternatief "de strandhaak" vastgesteld. Op de bijeenkomst gaf projectmanager Ben de Winder een overzicht van de uitgevoerde activiteiten in de periode na de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep. De omgevingswensen zijn in deze periode uitvoerig

geïventariseerd. De drie ontwikkelde ontwerpvarianten en de ontgrondingslocaties, werden toegelicht door omgevingsmanager Bjørn van den Boom en Eric van Zanten, projectleider Zandhonger Oosterschelde. Uit de analyse naar de ontgrondingslocaties van TNO en Deltares blijkt dat er twee winlocaties geschikt zijn: Wemeldinge en Lodijsche gat. Beide locaties worden benut, waarbij een strikt monitoringsprogramma wordt toegepast.

De klankbordgroep had nog diverse opmerkingen en vragen over de ontwerpen en de voorziene ontgrondingen. Er waren bij de partijen met name een aantal zorgen ten aanzien van het voorkomen van schade voor de oestersector en de visserijsector. Deze zorgen worden door de projectgroep meegenomen in de uitwerking.

Vervolg

De komende periode wordt gebruikt om het ontwerp verder uit te werken in overleg met de gebiedspartijen. Verder wordt een omgang met potentiële schade voorbereid en wordt getracht om voor 1 juli 2012 de vergunningsaanvraag in te dienen, zodat de suppletie in de winterperiode van 2012/2013 kan worden uitgevoerd. De volgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats eind 2012.

Cees van Liere, Voorzitter van de Nederlandse Oestervereniging

"Uiteraard moet het probleem van de zandhonger in de Oosterschelde worden aangepakt. Maar we kijken uiteraard naar onze bedrijfsbelangen en de schade die ze kunnen oplopen. Want als er zand in het oestervlees komt, kunnen onze oesters afsterven. Daarom willen we ook meedenken over waar het zand wordt opgebaggerd omdat er oesterpercelen in de buurt liggen. Over de zandsuppleties zelf hebben we afspraken

gemaakt. Er zal alles aan gedaan worden om schade aan de oestersector te vermijden, al kun je bij windkracht elf uit het oosten in die dynamische kustwateren nooit alle risico's uitsluiten. We willen nu een win-situatie creëren door aan de werken voor het bestrijden van de zandhonger een reeks proeven te koppelen waar de oesterkweek beter van wordt. Bijvoorbeeld het aanbrengen van kunstmatige riffen om het zand op zijn plaats te houden én nieuwe oesterkweek mogelijk te maken. Of het ophangen van oesterschanskorven om oesterbroed in te vangen."

Hans van Geesbergen, Secretaris van de Producenten-organisatie Mosselcultuur

"De Stormvloedkering is indertijd aangelegd om schelpdiercultures én natuur als gelijkwaardige Zeeuwse belangen te dienen. Als schelpdierkwekers produceren wij in een natuurgebied. Dan heb je als ondernemer ook de maatschappelijke verantwoordelijkheid om niet je rug te keren naar die natuurbelangen. Daarom ondersteunen wij het bestrijden van de zandhonger, als dat nodig is om de natuur van

schorren en slikken te beschermen. We hopen dat dit ook nieuwe kansen biedt, maar dat moet nog blijken. En natuurlijk is de mosselcultuur alert op het voorkomen van schade als gevolg van maatregelen tegen de zandhonger of werkzaamheden ter plaatse. Ook daar moeten we samen verantwoordelijkheid nemen."

Aan- of afmelden?

Wilt u zich aanmelden of afmelden voor de nieuwsbrief of heeft u vragen? Neemt u dan contact op met de redactie, oesterdam@natuurmonumenten.nl.

